

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenišni nedelje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Vabilo na naročbo.

Vljudo vabimo vse p. i. dosedanje naročnike, katerim s tem mesecem naročba poteče, da jo blagovoljno o pravem času ponové, da zamoremo list vsakemu redno pošiljati, in da nam pridobé še novih naročnikov.

„Slovenec“ pri opravištvu prejemani velja:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 " 50 "
„ četrt leta	3 " 30 "
„ en mesec	1 " 10 "

Po pošti prejemani pa velja:

Za celo leto	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 " — "
„ četrt leta	4 " — "
„ en mesec	1 " 40 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Vredništvo in založništvo.

Ubožni zavodi.

Nemško liberalna večina v državnem zboru pred Taaffejevo vlado je deloma iz sebičnosti, deloma iz strasti stare dobre postave polagoma rušila in zavrgla, nasproti pa nove osodepolne kovala, ter tako konservativni manjšini vedno nasprotovala, ob enem pa pot gladila, da so sedaj nastopile strahotne socialne razmere, da je življenje in imetje nevarnosti bolj in bolj izpostavljeno. — Pa, kakor državni zbor, tako postopali so tudi deželni zbori tam, kjer je bila tista nemško-liberalna klika enako v večini; tako postopal je kranjski deželni zbor z nemško svojo večino. Kadarkoli je konservativna narodna manjšina kak občno koristen predlog na dnevni red spravila, ga nemška večina ni sprejela; nasproti pa, kadar so nemčurji

stavili kak nasvet, je bil gotovo od nje in pleno sprejet, če je tudi manjšina njega škodljivost vsestransko dokazala, ter mu oporekala. Posebno delavni bili so nemčurji proti koncu, ko so videli, da se bližajo vže zadnji trenutki njihovega gospodstva. Tako skovali so postavo zadevajočo preskrbovanje ubozih po občinah, da naj se odpravijo farne siromašnice in izročé njih premoženje občinam v oskrb.

Vsakdo vé, da vstanoviteljica farnih siromašnic je večinoma duhovščina, komu toraj bolj pristoji njihovo oskrbovanje, kot nji? Komu so neznana preobilna opravila županov, da so komaj kos, le površno zvrševati jih, da še srenjskega imetja redno in pravilno oskrbovati ne morejo? Ali bi ne bila duhovščina veliko ložeje zamogla še dalje opravljati ta posel? Kdo pozna revščino posamihi bolj, kot duhovni pastir? Ali za vse to ni bilo nemčurski stranki nič mar, kakor ji tudi za reveže sploh nikdar mar ni bilo, ona je le hotela, predno bo morala odstopiti, še enkrat svojo jezo izliti na duhovščino, svojo največo nasprotnico, ter ji dati v slovo svojo nezaupnico. No, če je zagrizenim nemčurjem to pomagalo k zdravju, dobro, duhovščini zarad te nezaupnice od take stranke gotovo ni treba žalostni biti, ker butara ji je polajšana, dasiravno takega neopravičenega postopanja odobravati ne more, ker revni trpijo.

S tem pa, da se je duhovščini dosedanji ubožni zavod odvzel, ji je pa vendar ostala še vedno pravica in dolžnost za revne skrbeti. To dolžnost ji je dal Odrašenik sam, lep izgled, kako to dolžnost izpeljevati, dali so apostoli in cerkveni predstojniki vseh časov. Ker ima duhovščina to dolžnost, kaj ji je tedaj storiti, sosebno v sedanjih žalostnih socialnih razmerah, ko liberalni kapital, kterega so dosedanji brezverski kolovodje sebično judom nakopičiti

na vso moč pomagali, brez števila revežev dan na dan množi, ki le duhovščini zaupno na vrata trka? Duhovščina naj ustanovi svoje lastne ubožne zavode. Od kod pa denar v to svrhu dobiti?

Moji nasveti so ti-le: 1. Pri novo vstanovljenih večnih sv. mašah naj se, kar največ mogoče, odloči v ta namen; 2. tako imenovani navadni „ofri“, kakor n. pr. na sv. treh kraljev dan, in znabiti po okoliščinah še kateri drugi čez leto, naj se v to obračajo; 3. v vsaki župniji se nahaja več ali manj imovitih, pa krščanskih družin, ki bodo na prijazno vabilo rade kak darek v življenji in o smrti uri za revne podelile; 4. slehern duhovnik naj še pri zdravju gotovo napravi oporoko svojo, kajti, če brez te umrje, tretjina njegovega imetja pripade postavno sieer revežem, toda ta bo šla prihodnjič v srenjski ubožni zavod. V oporoki pa naj ne zabi revežev, posebno tistega kraja ne, kjer je več let služboval, si kaj prihranil, kjer je večja potreba ali kjer umrje; 5. pazi naj se na vse druge prilike in primerljeje: „ljubezen je iznajdljiva“, toraj bo še virov za reveže dobiti vedela in zamogla.

Dalje — pri vsakem zavodu naj bi se napravilo ustanovno pismo, v kterem naj se odločno izreče, da zavodno imetje in njegovo oskrbovanje ostane vedno v rokah farne duhovščine in da se sme, ko bi mu kdaj od kake strani koli nevarnost pretila, takoj med farne revne popolnoma, tedaj tudi glavnicca razdeliti. Vodstvo tega zavoda naj daje letne račune knezoškofijstvu, kojemu ima biti tudi odgovorno, ne pa, kakor je bilo dosihmal poniževalno odgovorno županstvu. Naj navedem resničen dogodek, kako brutalno se je ravvalo z nekim cerkvenim predstojnikom gledé farne

Listek.

Jana Matejka

„Sobieski pred Dunajem“.

Te dni videti je na Dunaji v dvorani „Gartenbaugesellschaft“ času primerna, veličanska najnovejša slika slavnega poljskega slikarja Jana Matejka „Sobieski pred Dunajem“. Slikana je na francoskem, na iz enega kosa tkanem platnu ter meri 900 cm. dolgosti in 460 cm. visokosti. Predmet slike sam na sebi je malenkosten: predočuje nam trenotek, ko odpošlje Jan III. Sobieski krakovskega kanonika Denhofa v Rim do papeža Inocencija XI. s poročilom o slavni zmagi nad turško silo pred Dunajem. Pa koliko idej, koliko misel je izrazil umetnik v svoji sliki, ko nam s svojimi podobami vso vojsko, rešitev in zmago v spomin pokliče in in ob enem vse občutke slavne zmage in nasledke dogodka zgodovinskega pomena za tedanji svet počituje.

Naj mi je dovoljeno podati „Slovenčevim“ čitateljem kratek opis krasnega umotvora.

Ne daleč od Dunaja na prostem polji vrši se dejanje, koje nam podaja slika. Na desno se vidi del dunajskega mesta z mogočnim sv. Šefanom in minoritsko cerkvijo. Ves kraj od „Schönbrunn“-a čez „Ottakring“ in „Hernals“ do „Turških okopov“ z razgledom na Golovec (Kahlenberg) služi sliki v zatišje (Hintergrund). Na levo ob robu podobe kaže veličanski turški šotor kraj, kjer se je vršilo dejanje, zapisano z zlatimi črkami v analih Evrope. Visoko v zraku letajo požrešni krokarji in na nebu opaziš sedmobarvano mavrico v znamenje in spomin nebeske pomoči, kar je tudi zgodovinsko resnično, kajti pokazala se je bila na jutro v podobi mladega meseca v strmenje poljskemu kralju in vsej njegovi vojni. Visoko v zraku dviga se nad Sobieskim golobček kot oznanovalec veselega oznanila in podoba krščanske ljubezni. Tako so tedaj v podobi naravna in človeška bitja prešinjena istim duhom, na-

merjenim verskim čutilom, ki so takrat obvladala svet. Da kratko povem: Matejkova slika predstavlja nam dan po bitvi.

Sobieski sam v poljski noši sedi junaško na čilem arabeu velikega vezirja, kojega je dobil v plačilo za zmago. Krakovskemu kanoniku in opatu Mogitskemu Denhofu podaje pismo do papeža, sporočujoče mu vest o najslavnejši bojni zmagi krščanstva, zmagi, ktero je ves zapadni svet od križarskih vojn sem tako željno pričakoval. Orientalno bogato ozališani arabe pod sedlom krščanskega kralja znači, da je zlomljena na večno turška sila.

Za kraljem stoji velika truma poljskih viteзов in vojščakov z zastavami, označenimi z znamenjem sv. križa, kar ti v spomin kliče prave križarske vojne, a ob enem te spominja, da je bila tudi poljska vojna to pot prava braniteljica krščanstva.

Zraven kralja zapazimo na konji kraljevega sina Jakoba Sobieskega, mlado, nežno lice francoskega tipa in tudi francoski obleče-

siromašnice. Zgodilo se je, da je bil pri novih srenjskih volitvah skoro popolnoma nov odbor in tudi nov župan izvoljen. Nekteri izmed odbornikov bili so cerkvenemu predstojniku več ali manj gorki, ker je na prejšnjega župana dobro vpljival njihovim nameram nasproti, — ker mu je bilo prirojeno, slehernemu brez ovinkov resnico v zobé povedati in — morebiti iz kakega družega vzroka še, toraj so željno pričakovali kake priložnosti, da bi mu bili kaj ponagajali. To se kmalo zgodi. Osemdesetletni starček smrtno nevarno zbolil. Preskrbni srenjski očetje jeli so se bati za premoženje ubožnega zavoda, jeli so tirjati račun prvič sami, potem po okrajnem glavarju, kateri slednji odloči kazen 25 gold., ako se v odločenem času račun ne predloži. Starček bolan ne more tej zadevi ustreči, plača odločeno globo, oskrbništvu zavoda pa se mu kar odvzame, in to se je zgodilo vže pred 3 leti, ko na novo postavbo še nemčurji morebiti mislili niso. Kako se pa sploh sedaj s tem imetjem ravna, ne vem natanko, le toliko mi je za gotovo znano, da sta dva srenjska odbornika, ki nista ravno duhovščini posebno prijazna, ko sta o ti novi postavi slišala, se izustila: V 10 letih pri nas siromašnice več ne bo.

Ker je ta reč zeló zeló važna, posebno v sedanjih časih, naj gospodje duhovniki ta predlog bolj natanko pomislijo, ter potem svoje nasvete objaviti blagovolijo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. sept.

Avstrijske dežele.

Iz deželnega zbora koroškega. Ribiči in zakupniki ribštva so prosili, naj se odpravi prepovedani čas za lov ščuk in somov (walerjev); v današnji seji deželnega zbora so se pa posvetovali o premembí deželne postave zaradi ribarenja, kakor je to nasvetoval gospodarski odsek. Le-ta namreč ni za to, da bi postava odpravila prepovedani čas, v katerem se ribe nimajo loviti, marveč je nasvetoval, postava naj ne določi gotovega časa, marveč naj dobo za to prepušča deželni vladi. Po kratki debati, ktere se je vdeležil gospod deželni predsednik baron Schmidt-Zabičrow, so sprejeli § 1, kakor ga je nasvetoval odbor, tako-le: Ribe in raki ne smejo se ob času varstva ne loviti, ne prodajati, niti po krčmah ponujati. Kedaj nastopi in koliko časa traja ta čas, to določi po nakaznem potu deželna vlada.

Iz Linca, 25. septembra. V današnji seji gorenje-avstrijskega deželnega zbora je prišlo na vrsto poročilo denarstvenega odbora o izneverjenji državnih papirjev pri deželni kasi nominalne vrednosti 53.500 gold. (Glej list p. d.) Po zeló burni debati so po nasvetu odbora sklenili, deželnemu odboru naj se naroča: a) da naj z brezobzirno strogostjo izvrši vse, kar je primerno, da se nadomesti škoda zavodom; b) pregleda naj se navod za blagajno in pravilo za pregledovanje; o vsem tem naj se prihodnjemu deželnemu odboru poroča. (Kedar krava iz hleva uide, malo pomaga vrata zaperati). Med predlogi, ktere je izdelal deželni odbor, nahaja se tudi preuredba deželnega volilnega reda. Nasvetovane premembe so te-le: 1. Vpeljejo naj se direktne volitve med volilec po selskih občinah; 2. tajno glasovanje; 3. pomnožé naj se poslanci deželnega glavnega mesta Linca in selskih občin okolice linške za jednega; 4. aktivna volilna pravica za mesta, obrtnijske kraje in selske občine naj se da tistim, ki plačujejo najmanj 5 gold. direktnih davkov; 5. predkraji sodnijskih okrajev naj bodo volilni kraji za mesta, obrtnijske kraje in selske občine; 6. kraji: Schwertberg, Neuzeng, Sieringhofen, Riedau, Frankenburg, Schörfing, Kleinmünchen, Ebelsberg in Utten-dorf, ki so sedaj volili pri selskih občinah, naj se vvrste volilem obrtnijskih okrajev; 7. volitveno ocenjenje vélikega posestva naj se zviša na 200 gold. ravnega davka; 8. po obrtnijskih krajih in selskih občinah naj volijo le moški volilec; 9. sestava volitvenih komisij naj se preuredi; 10. namestnik naj bi ne imel več pravice, preminjati do volitvene dobe zapisnik vélicege posestva po vradni poti.

Pri **moravskih** nadomestilnih volitvah v vélikem posestvu izvoljena sta konservatíveca grof Spiegel in grof Vetter. Pri deželno-zbornih nadomestilnih volitvah zmagal je ustavak Alf. pl. Skene ml. s 73 glasovi nad konservatívecem grofom Baechtoldoni proti 65 glasom.

Avstrijski škofje so o priliki dunajske dvestoletnice papežu poslali adreso, iz ktere tukaj le pglavitniše točke navajamo: „Sveti Oče! Dvesto let je, kar je bila slavna avstrijska prestolnica po 61dnevnem obleganji divjih Turkov rešena in se z božjo pomočjo zopet v cesarske roke povrnila. Veliko nevarnost je bil Bog odvrnil, če tudi sta knez Starhemberg in novomeški škof kolonijé sklenila, mesto do zadnjega moža braniti. Da se turška nevera ni po zahodnjih krajih razlila, gre pač največ zahvale tedanjemu papežu Inocencu XI., ki je ves svoj upliv na to obračal, da so knezi in vladarji kolikor toliko združeni ostali. Podpiral jih je gmotno, navduševal z besedo in spodbujeval s solzami in molitvijo k složnosti. Iz tega namena javimo tu na Dunaji zbrani kardinali, škofje in prelati, da smo se

sešli Bogu za njegovo preveliko milost zahvalo dat, ob enem pa tudi, da se spominjamo slavnih mož, ki so si za cesarsko mesto tolikanj zaslug pridobili. Primerno in več kakor dolžnost se nam zdi pri tej priložnosti Vaši svetosti svojo detinsko vdanost izraziti. Znano nam je, kako hudi so ravno današnji dnevi za sv. prestol in za katoliško cerkev, in v tolažbo Ti, o sveti Oče, povdarjamo našo vestno vdanost in véčno najtesnejo združbo s Kristusovim namestnikom po eni veri, po enem zaupanji in po eni splošni vseobjemajoči ljubezni. Vso našo oblast obračali bomo v razširjenje sv. vere in v izveličanje duš. Tudi moliti hočemo po besedah Gospodovih: „kar koli boste Očeta v mojem imenu prosili, Vam bo dal“, za našega najvišjega Pastirja, da ga Bog ohrani, krepča in že tukaj na zemlji tolaži in da naj ga nikdar v roko njegovih sovražnikov ne izroči. Izvolite nam dobrotljivo svoj apostolski blagoslov podeliti, ki smo v prahu pri Vaših nogah, kakor tudi čedi, ki je našemu varstvu izročena.

Na **Hrvaškem** je deželno finančno ravnateljstvo, kakor smo vže enkrat mimogredé omenili, po vseh povstašenih okrajih vstavilo posilno iztirjevanje davkov.

V **Zagrebu** je bilo 26. t. m. nekaj izgrednikov obsojenih na mesec dni zapora. Konečne obravnave se nadaljujejo.

Vnanje države.

„Polit. Corresp.“ donaša iz **Belgrada** vest, da radikale vse sile napenjajo, da bi zopet do krmila prišli in čisto radikalno ministerstvo postavili. Minister prvosednik se vé da bi bil vodja radikalne stranke inženir Pašić, ki bi za jedno tudi notranje zadeve prevzel; Teodorović zunanje, Nikolajević poduk, trgovec z duhanom Tavšanović finance, Geršić pravosodje, Milisović na rodno gospodarstvo in Sava Pruić vojsko. Vendar je pa javna tajnost, da je čisto radikalen kabinet naravnost izključen, ravno tako Rističev vsled polpne propasti nemogoč. Na vsak način čakalo se bode s sestavo novega kabineta, dokler se kralj ne povrne. Poslanci od vseh strani že dohajajo in skupščina se menda 1. oktobra začne.

Ruski general Dragomirov napil je ob priliki vojaških vaj blizo Dijona na Francoskem ondašnjim navzočnim generalom tako-le: „Pijem na zdravje Francozov in čašo razbijem, ker nečem, da bi še komu za napivanje služila. Prav kmalo želim francosko vojsko na ruskem desnem krilu videti.“

Rusija bo v ruski Poljski nakopičene vojake po končanih vajah menda zopet na svoja prejšnja mesta razposlala. Sedaj jih je tam pod zapovedništvom generala Gurka 70 pešpolkov, 51 skadronov konje in 116 topov.

„Capitale“ poroča, da je **kardinal Hohentlohe** zavoljo razdvoja s škofijsko du-

nega. Klobuk v rokah držeč pozdravlja priljudno prihajajoče nemške viteze. S svojim nastopom spomina na oni poznejši poljski rod, ki se je odtujil domačemu ljudstvu in imel v Francoski svoje misli in sree.

Princev konj se spenja z glavo h tlam in nagiba koleno, da bi se oprostil sitne muhe, ki si je iskala na njegovi nogi žlahtne pijače.

Blizo princa Jakoba nekoliko za njim drži mlad zastavonosec oklopnih jezdecv na konji veliko bandero s poljskim orlom, ktero zmagonosno vihrá nad junaško kraljevo podobo.

Celo stran na desno gledalca zavzema vrsta nemških in avstrijskih dostojanstvenikov, ki prihajajo iz Dunaja. Nekteri med njimi so na konji, v rokah držeč nemške z lavorikami in zelenjem okinčane zastave, ktere, poljskega kralja pozdravljajoč, nagibajo na zemljo, drugi dvigajo klobuke in kažejo, kakor bi ne mogli dovolj hitro pozdraviti kralja.

Prvi prihaja vojvoda Karol Lotarinški, načelnik cesarske vojske v bitvi pred

Dunajem, vitežka podoba, vsa v železu od nog do glave, odkrivajoč klobuk v pozdrav. Tudi njegov konj hoče pokazati kralju vdanost nagibajoč vitki vrat in povesejoč žlahtno glavo, ter tako sè svojim nastopom simbolično značiti, kar je hotel umetnik kazati v jezdecu. Nekoliko za vojvodo nosi mlad zastavonosec odkrito avstrijsko rumeno zastavo, pred kralja jo nagibajoč. V galupu se bliža grof Ernest Starhemberg, načelnik cesarske posadke na Dunaji, da pozdravi svojega in dunajskega mesta rešitelja. Nekoliko zadej na podobi kaže strme škof Kolonijé novomeški v škofovskem ornatu na mavrico, da bi vzbudil tudi v družih one občentke strmenja in hvaležnosti do Boga, ki so njega navdajali.

Ne daleč od škofa blizo saksonske in bavorske zastave prav na zgornjem robu podobe pridružil se je nemško-avstrijskim dostojanstvenikom poljski maršal Hieronim Lubomirski, ki je zapovedoval samostojno enemu oddelku poljske vojne, in za njim prav ob robu še nekoliko vitežkih podob, gledajočih,

kako se spravlja in pripravlja za odposlanje v Rim nekaj v bitvi pridobljenih dragocenosti.

Vrnimo se zopet k središču podobe. Spodej opaziš starega sedečega Turka, ki radi starosti ni mogel pobegniti, močno postavov, prav orientalskega, debelega obraza. Oblečen je temno-zeleno, glava mu je ovita s turbanom. Zraven njega sedi Arabec; zadej leži ubit Turek in zraven njega dunajska žena, ktero je umoril barbar, pred ko se je tudi nad njim smrt maščevala.

Prijazen kontrast lenemu turškemu velikanu dela poljski vojščak, oklopnik, ki zvija veliko zastavo Mahomedovo, ki se ima poslati v Rim. Sedanja naloga mu je pomagati kanoniku Denhofu za pot v Rim vse potrebno pripraviti.

Denhof sam je nekoliko višji, jako ljubeznjiva podoba, krasen profil, spominjajoč na španjsko „šolo“. Svojo roko steguje po pismu, ktero mu izročá Sobieski. (Konec prih.)

hovščino nadškofijsko dostojanstvo za Albano odložil.

Španski kralj pride v soboto v Pariz, kjer ga bo predsednik Grevy z vsemi ministri na kolodvoru sprejel. Spremljala ga bosta dva škadrona. V nedeljo napravili mu bodo lov, veliki obed in slavnostno predstavo v gledišči. V ponedeljek bo kralj navzoč pri topniških vajah pri Vincennes in v torek se odpelje domu.

Imenovanje **Španskega kralja Alfonza** za lastnika šlezviško-holsteinskega polka ulancev smatra se po Nemškem za veliko odlikovanje, kajti do sedaj se v analih nemške vojske ni še nikdar ime kakega španskega vladarja čitalo. Francozom pa to imenovanje ni nič po volji in mnogo listov zaradi tega kralja napada. „XIX. Siecle“ (devetnajsti vek) pravi, „da se kralju pač ni čisto nič treba čuditi, ako ga Francozi ne bodo tako sprejeli, kakor si morda on misli.“ Policijskemu predsedniku je minister notranjih zadev ukazal, strogo vse preskrbeti, da se vsakoršne kralju sovražne demonstracije vže v kali zadušče.

V **Belgiji** se jim je nekdanj in tega ni še davno, ravno tako godilo kakor pri nas v Avstriji. Valonci (Francozi) napenjali so vse sile, da bi jim bilo mogoče France podjarmiti, kar bi se bilo prej ali pozneje tudi zgodilo. Ker pa brez božje volje tudi vrabec raz streho ne pade, tako je Bog Flameem tudi moža obudil, jako skromnega po svojem stanu, ali velikana po svojem duhu — Henrika Conscience, čegar smrt smo nedavno omenili, ki je s svojimi političkim duhom in neumornim leposlovnim delovanjem svoj narod — Flamee — rešil pogina, ter jih zopet javnemu življenju pristopne storil. Dan danes so Flameci v Belgiji vže toliko močna stranka, da mora vsaka zlada z njimi računati. Dobili so svoje šole in druge pravice in so z Valoni popolno enakopravni. Kar se je danes omogočilo v lepi Belgiji, pride pri nas jutri ali pojutranjem na vrsto, ker mora priti, kajti zakon nature je tak, da tistim vzrokom povsodi tisti učini sledé. Ravnopravnost narodov, osobito pa nas Slovencev nasproti Nemcem in Lahom je že toliko vkoreninjena, da bode odslej vsak minister, imenuje naj se kakor hoče, z njo računati moral, ako bo dostojno voziti hotel. Nemške in laške zavornice na avstrijském državnem vozu so se že toliko obrabile, da se bodo pri prvem natezanju na kose razdrobile, kajti narodna zavest zbudena je povsod in tej mora tudi povsod ravnopravnost slediti, ako nočejo prekueniti.

Francozi jeli so se z Angleži zopet za navpravo **prerova pod Kanalom** med Angleško in Francosko poganjati, o čemur pa Angleži nečejo kaj dosti vedeti, dasi tudi jim Francozi na dolgo in široko korist in trgovinsko važnost, ki bode osobito Angleški mnogo dobička donášala, dokazujejo. Francozi bi radi po tem kanalu angleško trgovino na svoje železnice, ki so po St. Gottharskem predvoru mnogo izgubile, napeljali.

Protižidovski neredi pričenjajo se tudi že v Afriki, kjer je v Konstantinu družba algirskih strelecev z golo sabljo žide napadla. Redarji niso bili vstani nereda vdušiti in morali so vojake na pomoč poklicati, kateri so nekako 20 rogoviležev zaprli. Ranjenih je 10 židov in nekaj policijskih uradnikov.

V **Egiptu** dve uri od Masauaha napadli so Abesinci Benjaminski rod in 53 osob deloma pobili, deloma razmesarili in mnogo živine vplenili.

Iz Buenos-Ayres (južna Amerika) se poroča, da med **Chilenci** in **Peruani** še vedno ni miru. Glava vojne stranke — Caceres — je menda v Ayakuho; chilenska vojska zbira se v Limi, da ga pojde preganjat. Caceres zopet pa je izdal razglas, da bode Iglezija tako dolgo preganjal, dokler ga ne vjame. V Chinehi prišli so na sled zaroti, ki se je vse chilenske vojake pomoriti zaklela.

Izvirni dopisi.

V **Štangi**, 26. sept. Preteklo nedeljo okoli 10. ure je postalo naenkrat vse črno. Jel je

dež liti kakor iz škafa. Med dežjem je toča padala precej gosta, po širmanskem hribu že letos v tretjič; je precej škodovala ajdi, repi in drugim sadežem. Tudi po grozdji se pozna. Naliv je pa tu vse raztrgal. — Ajda zgodnja je slaba, pozna boljše kaže — če ne bo slane. — Pšenica se je povsod pri nas slabo obnesla. Tudi s krompirjem se ne hvalijo. Kostanj lepo kaže. *)

Iz Črnomlja, 25. sept. V resnici med vsemi okraji Kranjske naš okraj britka osoda najhujše zadeva. Zastonj pričakujemo tolikanj potrebne in koristne dolenjske železnice, zastonj upamo priličneje poštno zveze in cest, da ne rečem dobrih, vsaj taci, da bi človek in borna živina se tako nepopisljivo ne mučila in ne trpinčila. Letos spomladi dobili smo nov cestni odbor; bode li boljši od prejšnjega, o tem jako dvomimo. Sicer bomo o tem prilično več govorili.

A poglejmo nekoliko v tukajšnje c. kr. vrade, in sicer v c. kr. okrajno sodnijo. Kolikokrat menjali so se vže v tako kratkem času tukajšnje okrajne sodnije pristavi! Ali da je vsaj vse vradniško osobje vedno polnoštevilno! A čujte, kako je sedaj pri nas, v sodnijskem okraji, ki šteje po zadnji ljudski štetvi 17.670 duš! — Gosp. sodnik sedi kot poslanec (sicer še ne potrjen, tako rekoč med nebom in zemljo), v deželnem zboru, g. sodnijski pristav Gandini zapustil nas je minoli četrtek, — a njegov naslednik še do danes ni došel, — in zdaj je edini pristav, g. Ogórek, edini jurist in ob enem predstojnik sodnije — tako velike, tako obširne sodnije. Kako more li edini zadostovati vsem poslom, vsem željam prebivalstva! Tako mora zavoljo slavohepnosti enega trpeti ves okraj. Slavna c. kr. nadsodnija v Gradcu si gotovo misli: Kakor ste si postljali, tako pa ležite. Ker ste volili svojega okrajnega sodnika deželnim poslancem, pa sami sebi pripišite, — ako s tem zadržujete svoje posle pri sodniji, s tem zavlačujete obravnave in si napravljate nepotrebna pota. Vradnik naj bode in ostane vradnik v prvi vrsti. (Sicer vemo, da se je od neke strani temu ugovarjalo, pa nič ne dé, resnica ostane le resnica.)

Tako ravnal je obče priljubljeni okrajne sodnije pristav g. Gandini, kateri nas je minoli četrtek zapustil, da nastopi novo službo v Žužemperku. Bil je pač mož na svojem mestu, ki je bil vedno in povsod enako prijazen, enako pravičen vsem strankam, vsem stanovom. On ni nikdar iskal in nikdar hrepenel po častnih naslovih, marveč posvetil se edino le svoji službi, svojemu stanu. Zato postal je tudi v tako kratkem času, kar je pri nas bival, tako priljubljen, tako obče čislán od vsacega, kakor malokdo. Prepričan naj bode, da bodo sreča tukajšnjih prebivalcev vedno za-nj gorko bila in da bode vedno ostal med nami v najboljšem spominu. Srčno želimo, da bi bil njegov naslednik njega povse vreden, potem bode gotovo ravno tako lahko shajal v našem okraju.

Konečno še nekoliko o tukajšnji vinski letini. Trtje kazalo je doslej precej dobro, a obilen dež minolo soboto in nedeljo je nekoliko pokvaril. A vendar bi bila letošnja kapljica kaj dobra, ko bi ljudje hoteli s trgatvijo še nekaj dni čakati, ker se je tako lepo vjasnilo. A žalibog da so že pričeli trgati. Tu morala bi pač slavna vlada vmes seči, in prezgodnjo trgatvev zaprečiti, ker bi s tem

ljudstvu pomogla, da bi potem dobro vino tudi ložej dražje prodali.

Domače novice.

(**Deželni zbor kranjski**.) Na dnevnem redu jutrajšnje šeste seje je veliko predmetov; dr. Zarnik bo vtemeljel svoj predlog o popravi ljubljanskega volilnega štatuta, poslanec gosp. Klun pa svoj (že zadnjič objavljeni) predlog postave o ženitovanjskih oglasnicah. Finančni odsek bo ustmeno poročal o raznih računih in proračunih deželnih zakladov in pa o različnih prošnjah in peticijah.

(**Kupčijska zbornica kranjska**) ima drevi o pol šestih v magistratni dvorani izvanredno sejo, posvetovala se bo o napravi javne tehtalnice v Kočevji. Precej za njo ima sejo mestni zbor, kakor smo že naznanili.

(**Načelniku veteranov g. Mihaliču**) došlo je od zveznega društva rudečega križa priznalno pismo za zasluge, da se je ljubljanska kolona za prenos ranjenih vojakov tako ugodno sestavila. Čudno se nam zdi, kaj da je vsikdar hrabre in zveste Tirolce splašilo, da jim ni bilo mogoče dotične kolone v Inomostu sestaviti, temveč se je ona za Tirolsko v Celoveu napravila.

(**Stari goldinarji [bankovci]**) so le še do 1. oktobra, toraj dva dni veljavni. Pozneje se ne bodo več sprejemali, na kar naše čitatelje še enkrat opozorujemo.

(**Na gimnaziji**) je v sredo devet osmošolcev dovrševalo godno preskušnjo ter razun jednega srečno dovršilo.

(**Razpočil**) se je večeraj 27. t. m. na južni železnici sod mošta, ki si ga je kolosejski žid iz Gorice naročil. Sod je držal nekako 12 veder. Žid je nesrečo sam zakrivil, ker je moštu premalo duška pustil. Veho je menda s plehom zabil, v kterega je bilo nekaj majhnih luknjic prebitih, ktere so se po hudem vrenji mošta z jagodami in zrnjem brž ko ne zamašile.

(**Prešernova ljudomilost**.) Leta 1848 imel je dr. Franc Prešerin za pisarja sina svojega prijatelja Andreja Smoleta. Mladenča so zadelo vojaška leta in moral je v Ljubljano k naboru. Pri „Virantu“ so ga potrdili. Ko Prešerin to zve, so se mu solzé v očeh zasvetile in ga je odmah odkupiti hotel. „Osemsto goldinarjev imam k sreči ravno pri sebi, dajte mi mladenča nazaj!“ Toda žalibog, da se tistega leta ni noben odkup dovolil in se toraj tudi Prešernu prošnja ni izpolniti zamogla. Toliko je pa vendar-le preprosil, da so mladenču cel mesec dni odpusta dali.

(**Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji plemenskih goved v Ljubljani**.) C. kr. kmetijska družba kranjska bode v Ljubljani 6. oktobra t. l. dopoldne ob 9. uri na dvorišči gostilnice „zum baierischen Hof“ na dunajski cesti po očitni dražbi iz državne subvencije nakupljenih kakih 5 plemenskih juncev in kake 3 breje telice štajarskega muriškega (sivega) plemena prodajala. Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi in se prodá tistemu, kdor največ za-njo dá proti temu, da jo 1. koj plača, in 2. da se s pismom zaveže, jo najmanj dve leti za plemo obdržati. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

(**Razpis dveh cesarskih štipendij**.) Nj. c. kr. apostoljsko Veličanstvo je iz svoje zasebne zaloge dovolilo dve štipendiji (ustanovi)

*) „B. Sl.“ Vse dobro shranjeno. Vredn.

po 250 gold. za kmetijsko šolo „Francisko-Josefinum“ v Mödlingu ter blagovolili pritrđiti temu, da se ena teh štípendij sme imenovati po Najvišem imenu cesarjevem, druga pa po imenu cesaričnem. Ti dve štípendiji se razpisujeta za triletni tečaj 1883/4, 1884/5 in 1885/6. Za sprejem v šolo je treba: 1. Dovoljenja starišev ali oskrbnikov; 2. starosti najmanj 16 let; 3. dokazov o taki šolski izobraženosti, kakoršne je pridobiti po dobro dovršenih spodnjih razredih javnih srednjih šol. Zeló želeti je tudi dokaza o kakih dejanstveno na kakem kmetijstvu pridobljenih vednostih. Prosilci za to ustanovo naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vložijo najdalje do 15. oktobra t. l. pri vodstvu „Francisko-Josefinum“ v Mödlingu, od ktere je dobiti tudi zavodove programe. Štípendisti plačevanja šolnine niso oproščeni.

Razne reči.

— Na Veliki Dolini pogorela je v noči od 24.—25. t. m. sredi vasi Mišičeva hiša. Ker je bilo vreme mirno, dalo se je z mokrimi rjuhami ter polivanjem streh na enem koncu rešiti bližnjo cerkveno hišo št. 3 in tikoma stoječo začasno leseno kapelo, in na drugem koncu še bliže stoječe poslopje, ki je med pogoriščem in novo cerkvijo.

— Duhovske spremembe v lavant. škofiji: Župnik v Posredi je imenovan č. g. Mat. Novak, v gornji Ponkvi č. g. Jož. Kunej, v Slivnici č. g. Trnak, za provizorje gredó č. g. Fr. Jan v Prevorje, Fr. Slavič v Soboto, za kaplane pa č. g. Janez Pajtlar k sv. Lovrencu v puščavi, Janez Žnidarič v Svičino, Janez Stanjko II. v Veliko nedeljo, M. Vtičar v Vozenico, A. Aškerc II. v Šmarije, Lov. Kramberger I. v Reichenburg, M. Skerbec v Loče. — Umrl je mnogozaslúžni župnik v Dramljah, gospod Einsiedler, v 65. letu njegove starosti.

— Goriški knezonadškof monsignor dr. Zorn zasedel bode 14. oktobra slovesno svoj pastirski prestol.

— Iz Trsta v Benetke odplavali bodo parniki od 2. oktobra nadalje vsak torek, četrtek in soboto o polnoči mesto ob 11. uri po noči.

— Grofica Chambordova vstopila je v Gradec v samostan karmelitaric in je jako bolehná.

— Vrhovno nadzorstvo na orijentalni akademiji prevzame bivši minister baron Teschenberg.

— Pred dunajsko porotno sodnijo zagovarjal se je 20letni strgarski pomočnik, Anton Dušek zaradi hudodelstva veleizdaje, hudodelstva kalenja javnega miru, hudodelstva razžaljenja veličanstva in razžaljenja članov cesarske družine. Za časa poroda v cesarjevi družini trosil je po Dunaji socijalno-revolucijonarne tiskovine, kjer so se delavci pozivali, naj se silo prekuenejo vlado; dalje se je ravno tamkaj jako razžaljivo o cesarju in članih cesarske družine čitalo. Porotniki so ga veleizdaje oprostili, drugače pa povsem krivega spoznali in sodnija ga je obsodila na osem mesecev hude ječe.

— V Sarajevu je 15. avgusta t. l. slovesno vmeščen bil novi župnik mestni, preč. g. Ivan Göszl, dotlej nadškofov tajnik, sedaj tudi prisednik nadbiskupskega duhovnega stola ali konzistorija Vrhbosenskega. To je prvi župnik iz svetovne, ne redovne duhovščine. Pred njim je v glavnem mestu Bosne začasno župnikoval preč. g. dr. kanonik A. Jeglič. — Pravoslavni nadškof Sava je dal duhovstvu svojemu pismo, v katerem svári pred katoliki in pred papeštvom. Na to sta katoliški nadškof v Sarajevu in škof v Mostaru odgovorila v pismu, ktero je v lahkem in krepkem izvirnem jeziku ponatisnil „Slovenec“. „Vaterland“ št. 265 ima v nemškem prevodu oba lista.

— Nedaleč od Zagreba, v selu Hudi-bitek, čutil se je tri sekunde trajajoč hud potres.

— V trgovinskem ministerstvu se delajo pripravo za vpeljavo živinske soli; kar mislimo, da bode našim živinorejcem dobro došla novica.

— O zamorcu naše cesarice, ki ji ga je leta 1876 Sever paša iz Kahire pripeljal, pripoveduje „Tržaški Tagblatt“: Ime mu je Rustimo, visok je 4 čevlje in črn kot krt. Kje je rojen, tega ne vé, in tudi ne, koliko je star. Dvorni zdravniki sodijo ga okoli dvajsetih. Pri cesarici se mu prav dobro godi. Je pa tudi lahko zadovoljen s svojo osodo, kajti nima jih mnogo rojakov, ki bili bi do svojega dvajsetega leta v sladkem postopanju brez vsakega dela na kakošnem cesarskem dvoru svojo mladost preživeli. Kar je prav, je prav in tako tudi Rustimo teh sedem debelih let ni kar meni nič tebi nič zabil, kajti priučil se je v tem času vsega najlepšega obnašanja, kakor je le največjim gospodom lastno, dasi tudi je le štiri čevlje dolg. Jahati zna neki izvrstno in tudi g. Renz bi smel zadovoljen biti, naj bi hotel v njegov cirkus vstopiti, ko bi se zamorec ta služba ne zdela prenizka zanj. Pri vsem tem je pa odličan pevec in bavarski kralj mu je v to svrhu podaril briljanten prstan, na ktereга je zamorec posebno ponosen. Vkljubo temu spustil je vse visokoleteče namene po Donavi, ter se je začel knjigovezarstva učiti. Ali se bo po končanem uku na Dunaji naselil in svojemu mojstru, dvornemu knjigovezniku, konkurenco delal, ali pa se bo tam doli kje pod ravnikom „trdo v platno“ vezal, nam ni znano. Zgodovina o tem molči.

— Truplo ruskega pesnika Turgenijeva prepeljalo se bode 2. oktobra v Petrograd in 3. oktobra pokopalo na Volkovem pokopališču. Prejšnji podložni kmetje njegovi zložili so 40 rubljev za venec, ki ga bodo na Turgenijevega rakev položili.

— Srbska kraljica — zarubljena. Kraljica Natalija Obrenovič, rojena Kečko, ima svoja posestva v Besarabiji, ktera so pa več nego nad jeden milijon rubljev zadolžena in pridejo sedaj na — boben.

— V Wolwichu na Angleškem prigodila se je 24. t. m. velika nesreča. Ob 10. uri dopoldne nastal je v laboratoriju, kjer se veliki projektili (krogle) za vojne ladije izdelujejo, ogenj, ki se je tamkaj nakopičenega streliva, zlasti bomb polastil. Strašansko pokanje je nastalo, in črepinje razdočenih bomb žvižgale in vriščale so pol ure daleč v okrožji. Delavec se je nezmeren strah polastil in so na vse kraje bežali. Mrtva sta dva delavca, ranjenih je pa več.

— „Kunšten“ mora biti. V Grenoblu na Francoskem si je nek vojak privezal okoli života zavitek dinamita ter ga zažgal. Nesrečnega je kar čez sredo raztrgalo.

— Prezgodaj umrl. Narednik: „Gospod stotnik, ponižno Vam javim, da je novak Novinec nocoj umrl.“ — Stotnik: „Osel, saj se še izvežbal ni!“

— Polkoven ukaz. „Pregledovajoč sobe po vojašnici sem opazil, da se za basanje vojaških slamnic premalo slame prejema, na kar sem tudi dotični magacin opozoril. Gospode načelnike kompanij pooblaščujem, iz lastne glave toliko slame vzeti, kolikor se je jim bo za svoje ljudi potrebne zdelo. — pl. Leuenmund, polkovnik.“

Telegrami „Slovencu“.

Beligrad, 27. sept. Skupčina volila je v burni seji radikalca Nikolajeviča s 84 glasovi za provizoričnega predsednika. Ta izbral je šest radikalcev in tri liberalce za verifikacijski odsek.

Carigrad, 27. sept. Porta pripravlja okrožnico do veleoblasti, v kateri si pridržuje rabo svoje suverenitetne pravice, če bi se utegnili goditi nemiri.

Poslano.

Ker mi nikakor ni mogoče zarad obilnih opravil posloviti in priporočiti se pri svojih znancih in prijateljih, jih prijazno prošim, naj sprejmó pri mojem odhodu po tem potu srčni „Z Bogom“!

V Ljubljani, 28. sept. 1883.

Dr. Josip Marinko.

Poslano.

Sinoči po devetih na stolnem trgu po javni osebi izrečenim nemškim besedam pozvan s tem oporekam.

V Ljubljani 28. septembra 1883.

Kanonik Zamejic.

Umrli so:

21. sept. Rudolf Trtnik, krojačev sin, 2³/₄ leta, Marijin trg št. 3.

22. sept. Luka Klander, mizar, 33 let, Poljanska cesta št. 42. plč. tuberkuloza.

V bolnišnici:

19. sept. Bernart Butin, delavec, 74 let, spridenje spednj. telesa.

21. sept. Gregor Markič, 66 let, gostač, starost. — Jakb Zatlér, delavec, 50 let, krvotok. — Anton Roje, delavec, 55 let, vnetje možganne mreže. — France Baloh, stražnik, 23 let, plč. tuberkuloza.

23. sept. Jakob Adele, dninar, 67 let, piemi.

Dunajska borza.

27. septembra.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 30	kr.
Sreberna	78	65
4% avstr. zlata renta, davka prosta	100	35
Papirna renta, davka prosta	92	80
Ogerska zlata renta 6%	119	45
„ „ 4%	87	10
„ „ papirna renta 5%	85	90
Kreditne akcije	160 gl.	291
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl.	107
„ avstr.-ogerske banke		836
„ Länderbanks		104
„ avst.-og. Lloyd v Trstu		637
„ državne železnice		317
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		228
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		103
„ Ferdinandove sev.		105
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	120
4% „ 1860	500	132
Državne srečke iz l. 1864	100	167
„ „ 1864	50	166
Kreditne srečke	100	168
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		104
London		119
Srebro		—
Ces. cekini		5
Francoski napoleond.		9
Nemške marke		58

Franc Krištof

leskeči lak za parket.

Ta najboljša vseh do sedaj znanih sestav nič ne diši in se takoj trdo posuši, ko se je namazala. Lěsk je vstrajen, mokrota se ga ne prime in je brez-pogojno dičnejši in dalje traja, kakor vsako drugo likanje. — Najbolj se čisla rumeno-rujavji leskeči lak, (kakor vsaka oljnata barva krijoč) in pa čistí leskeči lak brez barvila.

Franc Krištof
v Berolinu in Pragi,

(3) izumnik in edini fabrikant pravega leskečega laka za parket.

Zaloga v Ljubljani pri **Adolfu Hauptmannu.**